Przedpłata wraz z przesyłką pocztową wynosi 5 zł. a. w. rocznie.

ZWIĄZEK.

REDAKCYA i Administracya we Lwowie przy placu Maryackim l. 9.

Pismo tygodniowe.
Organ Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych
wychodzi co **Poniedziałek** w objętości pół arkusza.

Nr. 6. **Poniedziałek**, dnia 8. Kwietnia 1878. **V. rocznik.**

Do sprawy centralnego instytutu kredytowego
dla stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

(Ciąg dalszy).

V.

Przeciwnicy formy spółki akcyjnéj wychodzą z założenia, że stowarzyszenie zarobkowe pod względem wartości ekonomicznéj wyżéj stoi, aniżeli spółka akcyjna i zapominają, iż wszelki rodzaj spółki jest maszyną, która musi takie wypełniać zadania, jakie leżą w zamiarze tych, którzy spółkę składają, a forma ich stosować się musi do potrzeb. Uprzedzili się do formy stowarzyszenia tak dalece, iż nie widzą niejako po za niém żadnego środka zbawienia, a stąd téż i zabobonna ich wiara, iż każdy inny rodzaj spółki byłby sprzeniewierzeniem się dążnościom, jakie uskutecznić usiłują. Pomoc własna stała się dla nich ideałem, którego nie chcą profanować porównaniem z tworami nie na tym gruncie wyrosłymi. Przejęli się oni przekonaniami mistrza Schulze'go z Delitzsch, iż tą drogą rozwiążą kwestyą socyalną.

Jako szermierz na polu stowarzyszeń zarobkowych dalekim jestem od zapoznawania potęgi pomocy własnéj, nie mogę jednak nie podzielać w części zdania krytyków nowoczesnéj ekonomii społecznéj, które wygłosił dr. E. Dühring [1]).

„W Niemczech punkt ciężkości téj czysto gospodarczéj assocyacyi tworzą stowarzyszenia zaliczkowe, gdy w Anglii podstawę stanowią stowarzyszenia spożywcze. Obydwa twory z losem właściwéj klasy roboczéj nie mają prawie nic do czynienia. Niemieckie stowarzyszenia zaliczkowe Schulze'go wywalczyły że tak powiem, cząstkę wolności bankowéj dla majstrów rękodzielniczych i małego kapitału czyniąc ich zdolnymi do kredytu za pomocą solidarnéj porękі swych członków. Są to więc urządzenia, za pomocą których mieszczaństwo średnie i drobne uzyskuje swe pożyczki na stósunkowo dość znaczny procent za cenę solidarności, wywołującéj nie wzajemność, ale ogólną porękę w obec potęgi, kredyt udzielającéj. Reprezentują one usiłowania zachowania się *(Selbsterhaltung)*, podjęte przez drobny kapitał przeciw absorbującéj przewadze większych potęg pieniężnych i industryjnych".

Przypominam to zwolennikom formy stowarzyszenia udziałowego, aby ich w ten sposób uczynić bezstronnymi w rozważaniu zarzutów przez nich czynionych, jakotéż zalet wyliczanych.

Poruszono przedewszystkiem pytanie, czy w myśl ustawy z 9. kwietnia 1873. mogłoby istnieć stowarzyszenie składające się z samych stowarzyszeń, jako członków. Mojém zdaniem wbrew twierdzeniom Schulze'go z Delitzsch i Zillera jest to dopuszczalném, jakkolwiek sprowadza maszyneryą skomplikowaną. Ustawa nigdzie nie mówi o osobach fizycznych, ale wszędzie tylko o członkach. Komplikacya ta kulminowałaby pod względem składu dyrekcyi i rady nadzorczéj. W myśl bowiem ustawy obydwie te władze składać się muszą z członków stowarzyszenia — w naszym wypadku zatém wybory odnosićby się nie mogły do osób n. p. reprezentujących związkowe stowarzyszenia, ale do samychże stowarzyszeń, jako członków ogólnego stowarzyszenia. Ponieważ zaś stowarzyszenia, jako takie, powołane wyborami do sprawowania jakowéj władzy nie mogłyby sprawować swych funkcyi, dyrekcye zaś ich, jako prawowici zastępcy stowarzyszeń, również stale czynności swych przerywaćby nie mogły w celu spełniania funkcyi w imieniu wybranego stowarzyszenia, okazałaby się przeto potrzeba szukania nowéj ad hoc reprezentacyi stowarzyszeń za pomocą podobnego sposobu wyboru, jaki bywa stósowany do wyboru dyrekcyi.

Czy takiéj reprezentacyi stowarzyszenie dotyczące nie mogłoby zobowiązać do działania w pewnym kierunku, nie bardzo pożądanym dla innych stowarzyszeń, które w składzie zarządu reprezentacyi by nie miały, zostawiam bez odpowiedzi.

[1]) *Kritische Geschichte der Nationaloekonomie und des Socialismus.* Berlin. 1871, stron. 578.

Przeciw temu doradzają niektórzy, aby członkami tego ogólnego stowarzyszenia stowarzyszeń mogły być osoby prywatne i chcą tém niejako zaznaczyć, iż wybieralność do zarządu na nie tylko ograniczyćby można Nie będę się wdawał w wykazywanie, iż byłoby to sprzeczném z główną podstawą naszych stowarzyszeń, która wymaga dla wszystkich członków w obec równych obowiązków także równych praw.

Dopuszczenie atoli osób prywatnych do składu stowarzyszenia mieści w sobie niebezpieczeństwo w dwojakim kierunku. W skutek tego zatracimy przymiot, który zwolennicy stowarzyszenia uważają za najważniejszy, iżby instytucya przez nas założona była kością naszéj kości i służyła wyłącznie celom stowarzyszeń, — a niebezpieczeństwo w tym kierunku jest tu groźniejszém, aniżeli w spółce akcyjnéj o imiennych akcyach z powodu niezawartéj liczby członków. Podawano wprawdzie na to środek oznaczenia w statucie stosunku członków, w jakim prywatne osoby przystępowaćby mogły, środek ten jednak jako wprost sprzeczny z brzmieniem §. 1. ustawy jest niedopuszczalny, jakichby za nim nie przytaczał argumentów dr. Piętak w swém dziele „o towarzystwach zarobkowych i gospodarczych“. Przypuszczenie osób prywatnych podaje zatém najzupełniéj broń do wydarcia nam instytucyi z rąk naszych i wyzyskania jéj przy naszym udziale przeciwko nam.

Drugiém złem jest, iż stowarzyszenie nasze będzie musiało pod względem udzielania kredytu być przystępnem dla wszystkich członków swoich i traktować w téj mierze zarówno stowarzyszenia z osobami fizycznemi. Zaiste to jest ewentualność, która sprawić może, iż fundusze z mozołem dla stowarzyszeń uzyskane, mogą być spotrzebowane przez ludzi, o których się przy zawiązywaniu wcale nie myślało. W spółce akcyjnéj jest to niemożebném — w téj bowiem przy akcyach imiennych, z których przynajmniéj dwie trzecie części znajdować się będzie w rękach stowarzyszeń, niewzruszoném będzie postanowienie statutowe, iż bank nasz służy wyłącznie dla celów stowarzyszeń, a z osobami prywatnemi o tyle tylko będzie wchodził w tranzakcye, o ile na to fundusze wystarczą po zaspokojeniu stowarzyszeń.

Pan dr. Zgorski na to przywodzi, iż *Genossenschaftsbank Soegal, Parrisius & Comp.* daje powody do skarg, jakoby nie należycie uwzględniał potrzeby stowarzyszeń. W odpowiedź mogę mu wskazać słowa p. Romanowicza [1]): „Podnoszono obawę, że w skutek udziału stowarzyszeń samych t. j. ich reprezentantów w zarządzie centralnéj instytucyi, może się w nim wyrobić pewna stronniczość, w skutek któréj stowarzyszenia w zarządzie reprezentowane byłyby protegowane, a reguła „ręka rękę myje“ doprowadzićby mogła do nadużyć. Od takich wad nie jest zupełnie ochronioną żadna w świecie instytucya. w tym zaś wypadku jedyną od nich ochroną jest staranny dobór ludzi, dających pewność. że się nie będą protekcyami kierować, tudzież opieka patronatu, któremu można dać wpływ pewien na zarząd centralnéj instytucyi“. Recepta ta p. Romanowicza dobrą jest nietylko przeciw téj chorobie, ale także przeciw oddawaniu się przedsiębiorstwom i interesom zbyt spekulacyjnym i szwindlerskim. który to przymiot ma się według zdania niektórych koniecznie stosować do spółek akcyjnych.

Bezsprzecznie instytucye na akcyach oparte z ery tak zwanego „rozkwitu ekonomicznego“ zasługiwały na zarzut szwindlerki itp., czyż jednak stąd wynika, że spółka akcyjna taką być musi? czyż nie było jeszcze wypadków, aby także stowarzyszenia oddawały się na usługi szwindlu? *Blätter für Genossenschaftswesen* dają w téj mierze niejedno wyjaśnienie. Zbytecznem byłoby podobno dziś wykazywać, dla czego w przedkrachowéj porze spółki akcyjne stały się łupem wyzyskiwaczy — liczne procesy karne we wszystkich niemal prowincyach Austryi dostatecznie je wykazały, ale stwierdziły oraz, iż gdyby akcyonaryusze tak byli oględnymi, jak są dotąd członkowie naszych stowarzyszeń, spółka akcyjna tak byłaby nieskalaną, jak nią jest stowarzyszenie. Dokładność i jasność przepisów statutu, ściste i należyte tychże wykonywanie, nieustanna a sprężysta kontrola stanowią zarówno o dążności jak i bezpieczeństwie tak spółki akcyjnéj, jak i stowarzyszenia. (D. n.)

[1]) „Związek“ z r. 1877. str. 59.

Ruch Stowarzyszeń.

Towarzystwo zaliczkowe w Przemyślanach. Istniejące w Przemyślanach od r. 1872 na mocy ustawy o stowarzyszeniach z d. 15. listopana 1867. pow. Towarzystwo zaliczkowe postanowiło w myśl uchwał Walnego zgromadzenia z 29. czerwca i 9. grudnia z. r. zamienić się na stowarzyszenie zarejestrowane z poręką nieograniczoną na mocy ustawy z 9. kwietnia 1873. Na wniesioną jednak prośbę, odmówił c. k. Sąd obwodowy w Złoczowie uchwałą z dnia 22. grudnia z. r. l. 11.795 zarejestrowania firmy z powodów tych samych, dla jakich odmówił zarejestrowania firmy Towarzystwa zaliczkowego w Chodorowie (p. Związek Nr. 43. z. r. 1877). Sądzimy, że to Towarzystwo pójdzie tą samą drogą, co i Towarzystwo chodorowskie, gdyż nie możemy dopuścić do stworzenia precendensu, szkodliwego dla naszych stowarzyszeń. W ogóle wolałyby sądy większą skrupulatność zachować przy rejestrowaniu tak potwornych statutów, jak Towarzystwa kred. miejskiego, niż bawić się w obec skromnych naszych instytucyi w kazuistykę, dla któréj trudno nawet wynaleźć prawne podstawy.

Towarzystwo kredytowe „Oszczędność“ w Tłumaczu i Wydział krajowy. W Tłumaczu istniała od r.

1870. powiatowa kasa pożyczkowa, która wskutek uchwały Rady powiatowéj z dnia 27. października 1875. zwiniętą została, gdyż w obec powstałego tamże Towarzystwa kredytowego „Oszczędność“ byt kasy stał się zbytecznym. Zarazem uchwaliła Rada powiatowa ulokować kapitał kasy pożyczkowéj w Towarzystwie „Oszczędność“. Wydział krajowy jednak uchwałą z dnia 7. lutego 1876. l. 1.159. nie zatwierdził powyższéj uchwały Rady powiatowéj „a mianowicie z tego powodu, że to Towarzystwo jest tylko spółką za poręką ograniczoną, a nadto dla tego, ponieważ statuty nie zawierają postanowienia, że jéj członkowie jeszcze po wystąpieniu ze spółki przez odpowiedni przeciąg czasu, przynajmniéj przez jeden rok, odpowiadają za zobowiązania Towarzystwa“. Widocznie p. referent w Wydziale krajowym nie znał ustawy z 9. kwietnia 1873, ani téż jéj postanowienia w §. 78., który wyraźnie orzeka: „Odpowiedzialność występującego członka lub téż jego spadkobierców trwa jeszcze przez jeden rok po upływie roku administracyjnego, w którym wystąpienie członka nastąpiło, o ile statutem dłuższy czas dla odpowiedzialności nie jest oznaczonym, i t. d.“ Wydział pow. w Tłumaczu nie potrzebował się jednak na postanowienie przytoczonego §fu ustawy powoływać — gdyż Towarzystwo tłumackie zamieniło 21. lutego 1877. porękę ograniczoną na nieograniczoną. Gdy jednak Wydział pow. w Tłumaczu o tém doniósł Wydziałowi krajowemu i prosił ponownie o zatwierdzenie uchwały Rady powiatowéj z 27. paźdz. 1875. — otrzymał od Wydziału krajowego ponownie odmowną i dziwnie motywowaną odpowiedź z dnia 15. stycznia 1878. l. 37.337. Wydział krajowy bowiem nie widział w statucie Towarzystwa tłumackiego „postanowienia dotyczącego lokacyi kapitałów obcych — a statut zna tylko udziały członków, niejasno przeto jest Wydziałowi krajowemu, w jakim charakterze Wydział powiatowy, jako taki, z majątkiem powiatu do stowarzyszenia w mowie będącego mógłby przystąpić“. Widocznie p. referent w Wydziale krajowym nie raczył dokładnie przeczytać powołanego przez siebie statutu, gdyż przeoczył §. 1. ust. *2.*, §. 34. ustęp *d.*, §. 36. ust. *d.*, §. 48. ust. *i.* i §. 78, które wyraźnie orzekają, że Towarzystwo kredytowe „Oszczędność“ w Tłumaczu jest upoważnione do przyjmowania wkładek oszczędności. Stąd téż Wydział powiatowy Tłumacki wniósł 26. z. m. l. 76. motywowane przedstawienie przeciw powyższemu reskryptowi do Wydziału krajowego, a my nie wątpimy, że Wydział krajowy powierzy ostateczne zreferowanie niniejszéj sprawy referentowi, który jak n. p. Prof. Pilat, lepiéj jest obznajomiony z ustawą o stow. zar. i gosp. z d. 9. kwietnia 1873. Dz. p. p. l. 70. i pilniéj raczy przeczytać statut Towarzystwa tłumackiego.

Towarzystwo zaliczkowe w Stryju zostało zarejestrowane uchwałą obwodowego sądu samborskiego z dnia 31. marca b. r.

Kasa zaliczkowa w Mariampolu przystąpiła do Związku stowarzyszeń.

Nowe stowarzyszenia. Pan Patron na podstawie uchwały Wydziału Związku upoważnił p. Wład. Lecha do założenia towarzystw zaliczkowych w Bochni, Wieliczce, Podgórzu, Wadowicach i Żywcu.

Towarzystwo przemysłowe we Lwowie. Dowiadujemy się, że w niedzielę, dnia 31. z. m. odbyło się Walne zgromadzenie tego Towarzystwa. Sprawozdania jednak podać nie możemy, jakkolwiek Towarzystwo to, jako jedyne przemysłowe w kraju, większy obudza interes, niż inne stowarzyszenia — lecz nie powiadomiono nas o zgromadzeniu i dla tego nie mogliśmy się postarać o sprawozdanie, nie przysłano nam również protokołu ze zgromadzenia.

Bank włościański w Poznaniu.

Na działalność Banku włościańskiego w Poznaniu już niejednokrotnie zwracaliśmy uwagę w naszém piśmie podnosząc jego stanowisko w obec stowarzyszeń polskich pod zaborem pruskim. Przypominamy zarazem, że w roku zeszłym umieściliśmy w Nrze 34. i nast. okólnik dra Rakowicza, dyrektora tego Banku, wyjaśniający stosunek Banku włościańskiego w Poznaniu do tamtejszych spółek. Sprawozdanie z czynności Banku za r. 1877., które obecnie otrzymaliśmy, świadczy, że szanowny ten zakład na powyżéj wytkniętéj drodze daléj postępuje i nie zrażony nawet kilku wypadkami nieakuratności ze strony niektórych stowarzyszeń, o czém dr. Rakowicz w okólniku swym wspomina, rozszérza ciągle stosunki swoje ze spółkami. Kapitał zakładowy Banku składa się z akcyi imiennych, które wynosiły dnia 31. grudnia z. r. kwotę M. 577.890. Czy i ile z tego jest w posiadaniu spółek — sprawozdanie Banku tego nam nie wyjaśnia. Depozyta (wkładki na rach. bieżące, płatne za wypowiedzeniem, a oprocentowane od 3—5%) wynosiły razem M. 123.591·48, z czego M. 106.609·40 ulokowanych było na 5% płatne za 6 miesięczném wypowiedzeniem; i to nam nie wiadomo, czy spółki lokowały w tym rachunku swoje zwyżki kasowe; zdaje się jednak, że z rachunku tego nie korzystały, gdyż sprawozdanie Banku wyraźnie już wspomina, że w czystym rachunku bieżącym, na którym kredytorowie mieli 31. grudnia z. r. M. 57.737·84, spółki partycypowały z kwotą M. 17.340·13. W ogóle stan bierny wynosił z końcem grudnia 1877. M. 776.917·92, w czém mieścił się fundusz rezerwowy i specyalna rezerwa z kwotą M. 16.751·90, a zysk czysty M. 33.444·57. Z czystego zysku przeznaczono: 5% na dywidendę od akcyi w kwocie M. 28.894·50; tantiemy: M. 1.652·62; fundusz rezerwowy: M. 2.897·45. W stanie czynnym widzimy pożyczki w kwocie M. 688.669·80, z czego na lombard M. 17.146·54, na hipoteki M. 254.064·75, a najwyższa kwota, bo M. 417.460·51, na 309 wekslach, z czego 46 weksli prywatnych z sumą M. 126.072·30, a 263 weksli redyskontowanych spółkom zapisanym na M. 291.381·21. Widzimy więc że zakład ten więcéj jak $^2/_3$ części funduszów, na eskont

weksli przeznaczonych, odstępuje spółkom, co têm bardziéj uwzględnienia jest godne, że stopa procentowa w Banku włościańskim dla spółek wynosi, jak wiadomo, przeważnie 5 1/2 per annum. Śmiało więc twierdzić możemy, że spółki poznańskie mają już swój bank centralny, zwłaszcza gdy przypomniemy, że nie potrzebują one tak bogato wyposażonych źródeł kredytu, jak nasze stowarzyszenia. *A. Z.*

Upadek pow. Towarzystwa zaliczkowego w Arnau w Czechach.

W Arnau w Czechach istniało od r. 1867. pow. Towarzystwo zaliczkowe, które dotąd nie było rejestrowane. Statut Towarzystwa zastrzegał przewagą w zarządzie reprezentacyi powiatowéj — prezes Wydziału powiatowego był dyrektorem, sekretarz kasyerem, a członkowie Wydziału powiatowego członkami wydziału stowarzyszenia *). Otóż stowarzyszenie to upadło w połowie zeszłego miesiąca skutkiem braku nadzoru i nadużyć ze strony Dyrektora (prezesa powiatowego) p. Fryderyka Steffana, który był wielkim przemysłowcem i wspólnikiem kilku firm i przedsiębiorst przemysłowych i handlowych. Upadek tego stowarzyszenia przybrał niesłychane rozmiary i spowodował nawet formalny atak właścicieli książeczek oszczędności dnia 15. z. m. na lokal stowarzyszenia i mieszkanie Dyrektora, które częściowo zostały zdemolowane. Główną przyczyną upadku stowarzyszenia, było wmięszanie towarzystwa przez swego Dyrektora w różne przedsiębiorstwa n. p. kopalnie w Schatzlar (własność niegdyś Stroussberga) — żyrowanie bez umiarkowania industryjnych i prywatnych niepewnych weksli, w końcu reeskontowanie za bardzo wysokiêm procentêm nawet fałszywych weksli „celem pozyskania gotówki.“ W robocie téj (nie stowarzyszenia, lecz jego Dyrektora) pomocnym był syndyk Torzystwa Dr. Tepper, który pobiérał miesięczną kapitulacyę w kolosalnéj kwocie 3000 zł., a za podróże do Schatzlar w przecięciu 500 zł! O rozmiarach upadku i szwindlu poucza czytelników niektóre cyfry: W chwili upadku liczyło stowarzyszenie to 187 członków, którzy wpłacali na udziały 140.000 zł. — wkładki oszczędności na 1417 książeczkach wynosiły 627.000 zł., weksli zaś było w obiegu z bezprawnym żyrem towarzystwa na przeszło 700.000 zł. Ile wynosiły aktywa nie wiadowo jeszcze, jednak prawie pewnêm jest, że pretensya 300.000 zł. do spółki kopalni węgli w Schatzlar, regres do akceptantów i współżyratów przy 700.000 zł. w obiegu będących weksli jest bardzo wątpliwy, a pokrycia za żyro nie ma żadnego, gdyż udzielane było z „grzeczności“ a raczéj dla szwindlu, pieniądz zaś uzyskany szedł na spekulacye! Dyrektor i najwinniejsi poprzenosili „za wczasu“ majątki swoje na krewnych, a wierzycielom odpowiadać ma teraz poręka reszty członków. Nadmieniamy w końcu, że poręka w stowarzyszeniu têm była nieograniczoną i że w skład towarzystwa wchodzili przeważnie Niemcy i to majętni przemysłowcy i kupcy. Aby podtrzymać podkopane już od dawna zaufanie do tego towarzystwa, wypłacano od udziałów corocznie oprócz zwykłych odsetek 12 — 16% dywidendy, którą zapewne pozorowane fałszywymi bilansami. *A. Z.*

*) I u nas jest jesze kilka tak zorganizowanych towarzystw, które pochodzą, jak i w Czechach z czasów przed ustawą z dnia 9. kwietnia 1873.

Bilanse Stowarzyszeń zarobkowych za rok 1877.

Lwów. Towarzystwo przemysłowe, stowarzyszenie zarejestrowane z nieograniczoną poręką. Rachunek zysków i strat. Straty. Rk. założenia 281·48; rk. administracyi 1398·10; rk. urządzenia 50·17; rk. podatków 157·66; rk. płac i zasług 2708·50; rk. odsetków bieżących; 1175·34; rk. procent od akceptów eskontontowych 1260·59; rk. prowizyi od hipot. realn. 432·77; rk. Tow. Prz. & Rogowski (strata) 2882·02; rk. Tow. Prz. & Bubella (strata) 553·78; saldo zysków 3129·56; razem 14029·97. Zyski. Rk. pozostałości zysku z roku 1876. 38·80; rk. zwłoki od udziałów 282·45; rk. prowizyi 38·50; rk. Fr. Dydacki Tow. Prz. 237·01; rk. zakładu litograficznego 249·32; rk. Przedsiębiorstw. czasowych 13183·80; razem 14029·97. Bilans. Stan czynny. Rk. założenia 1407·41; rk. urządzenia 451·61; rk. projektów 339·36; rk. kasy 4625·97; rk. Fr. Dydacki & Tow. Przem. 30402·50; rk. realności 370·21; rk. Zakładu litograficznego 3738·82; rk. zapasu skór białoskórnych 2212·44; rk. efektów 25·—; rk. inwentarza asfaltow. (po strąceniu 15% na zużycie) 1346·51; rk. odsetków na rok 1878. zapł. 220·04; rk. różnych dłóżników 24996·53; razem 70.136·40. Stan bierny. Rk. udziałów 19214·98; rk. akceptów eskontowych 12000·—; rk. funduszu rezerwowego 228·20; rk. różnych wierzycieli 35563·66; saldo zysku 3129·56; razem 70136·40. Liczba członków 81.

Tłumacz. Towarzystwo kredytowe, stow. zarej. z nieogran. poręką. Rachunek strat i zysków. Straty. Procenta od wkładek oszczędności i na rachunek otwarty zapłacone i do kapitału dopisane 1.197·85; procenta wierzycielom zapłacone 260·37; procenta od udziałów zwyż 5 zł. za rok 1876 do udziałów dopisane 49·74; procenta naprzód pobrane na rok 1878. 249·19; dywidenda wypłacona 167·25; dywidenda do udziałów dopisana 218·16; należytość stęplowa do zwrotu od członków z r. 1876. 23·19; koszta prawne do zwrotu od członków z r. 1877. 169·39; 15% od inwentarza 62·08; 8% od kapitału funduszu rezerwowego 86·14; zapłacone koszta zarządu 995·26; nieuiszczone podatki 141·44; nieuiszczone koszta zarządu 600·—; pozostałość czystego zysku 600·51; razem 4.820·57. Zyski. procenta pobrane w r. 1877. 3.478·94; procenta naprzód zapłacone wierzycielom 35·84; procenta narosłe zaległe od członków 253·51; rezerwa z r. 1876. na nieuiszczone podatki 188·22; rezerwa z r. 1876. na nieuiszczone koszta zarządu 240·—; uchwalona kwota na dywidendę z r. 1876. 406·32; pobrana należytość stęplowa od członków 12·75; należytość stęplowa do zwrotu od członków 10·44; koszta prawne pobrane od członków 34·59; koszta prawne do zwrotu od członków 144·05; na rachunek inwentarza i zarządu pobrano 15·91. Razem 4.820·57. Bilans. Stan czynny. Zapas kasowy w gotówce 391·81; pożyczki udzielone członkom 29.900·39; inwentarz ruchomy 351·83: należytość stęplowa do zwrotu od członków 10·44; koszta prawne 144·05; odsetki naprzód zapłacone i zaległe 289·35. Razem 31.087·87. Stan bierny. Udziały członków 7.740·—; fundusz rezerwowy 1.162·90; wkładki oszczędności i na rachunek otwarty 17.393·83; wierzyciele towarzystwa 3.200·—; nieuiszczone podatki 141·44; odsetki naprzód pobrane na r. 1878. 249·19; nieuiszczone koszta zarządu 600·—; pozostałość czystego zysku 600·51. Razem 31.087·87. Ogólny obrót kasowy 62.126·17. Liczba członków 794.

Wydawca i odpowiedzialny redaktor: Dr. Alfred Zgórski. Z I. Związkowéj Drukarni we Lwowie, Hotel Żorża.